

Retsplejerådets udtalelse om betænkning nr. 1330/1997 vedrørende samarbejdet mellem retterne og pressen

1. Justitsministeriets udvalg vedrørende samarbejdet mellem retterne og pressen afgav den 14. marts 1997 betænkning (Betænkning nr. 1330/1997). Herefter blev betænkningen sendt til høring hos en række myndigheder og organisationer.

I overensstemmelse med udvalgets kommissorium er betænkningen herefter forelagt Retsplejerådet til udtalelse. Retsplejerådet har i sin behandling af betænkningen inddraget de høringssvar, Justitsministeriet har modtaget vedrørende betænkningen.

Betænkningen om samarbejdet mellem retterne og pressen er afgivet af et bredt sammensat udvalg, hvor pressen har været repræsenteret. Betænkningen indeholder en grundig gennemgang af de hensyn, der taler for og imod de ændringsforslag, der er indeholdt i betænkningens lovudkast. Disse hensyn er uddybet og fremhævet i de indkomne høringssvar. Herudover er der i høringssvarene omtalt en række spørgsmål af mere lovteknisk karakter.

2. I betænkningen og i høringssvarene er der peget på en række væsentlige spørgsmål. Under Retsplejerådets drøftelser af betænkningen er navnlig fremdraget følgende:

I høringssvaret fra Den Danske Dommerforening, som Københavns Byret og retterne i Århus, Odense, Aalborg og Roskilde har tilsluttet sig, anføres det, at det er en svaghed - der skyldes udvalgets kommissorium og sammensætning - at forholdet mellem retterne og pressen er behandlet løst fra spørgsmålet om offentlighed i retsplejen generelt. Dommerforeningen finder derfor, at Retsplejerådet bør foretage en generel gennemgang af reglerne om offentlighed i retsplejen, herunder også mediernes forhold.

Dommerforeningen fremhæver endvidere, at det må være en absolut forudsætning for at tillade journalisters brug af referatbåndoptagere, at retten også har mulighed for at foretage lydoptagelse af retshandlingerne. Rettens benyttelse af lydoptagelse har imidlertid videregående betydning for retsledelse, for protokollation og for domsskrivning. Dommerforeningen henstiller derfor, at journalisters brug af referatbåndoptagere ikke tillades uden, at disse problemstillinger er overvejet og løst.

Advokatrådet påpeger i sit høringssvar, at forslagene i betænkningens lovudkast giver massemediernes øgede muligheder for at kunne bringe detaljerede retsreportager og hermed også for at gå tæt på skyldvurderingen i verserende straffesager. Advokatrådet finder derfor, at de øgede muligheder for pressen bør føre til en stramning af de presseetiske regler og af reglen i retsplejelovens § 1017. Efter denne bestemmelse er det strafbart, at give urigtige meddelelser om en verserende straffesag, at lægge hindringer i vejen for sagens oplysning eller at fremsætte udtalelser, der er egnet til på uforvarselig måde at påvirke dommerne, domsmændene eller nævningene.

I betænkningen omtales det problem, at det kan være vanskeligt for medierne at holde sig orienteret om, hvorvidt der er nedlagt navneforbud i en sag, hvis afgørelsen er truffet i et lukket retsmøde. Udvalgets flertal finder, at medierne som hidtil selv må undersøge spørgsmålet, og at strafansvar for et navneforbud, som journalisten ikke kendte til, som hidtil må afhænge af en konkret vurdering af, om journalisten har handlet uagtsomt ved ikke at undersøge navneforbudsspørgsmålet. Et mindretal bestående af pressens repræsentanter i udvalget foreslår imidlertid, at der oprettes et centralt register, hvor journalister kan få oplysninger om nedlagte navneforbud i verserende sager. Et sådant centralt register vil, som også påpeget i Dommerforeningens høringssvar, være særdeles ressourcekrævende. Som anført af udvalgets flertal vil det endvidere kunne give anledning til øget medicinerinteresse for sager, hvor der er nedlagt navneforbud. Sidstnævnte problem vil dog eventuelt kunne løses ved at indrette registeret som et énvejsregister, der ikke oplyser navne, men alene oplyser, om der er nedlagt navneforbud i en sag, som journalisten på forhånd har identificeret.

Dommerforeningen påpeger i sit høringssvar, at forslaget om, at journalister skal have adgang til at udtale sig inden, der træffes afgørelse om dørlukning, referatforbud eller navneforbud, i sager med stor medieinteresse, hvor der typisk vil være tale om meget alvorlige sager, vil kunne give anledning til forsinkelser og forstyrrelse af rettens behandling af sagen.